

Datum: 2024-02-12

Stopp för hedersrelaterat våld och förtryck i Huddinge

Att bryta det hedersrelaterade förtrycket är en av vår tids största frihetsfrågor. Det handlar om att varje person, oavsett kön, familjebakgrund eller sexuell läggning, ska kunna bestämma över sitt eget liv och framtid och ha rätten att vara den man är.

Idag lever ett stort antal människor i stor ofrihet, under hedersrelaterat våld och förtryck, mitt i det svenska samhället. Exakt hur många vet man inte, men sannolikt är det hundratusentals personer¹. Dessa övervakas dagligen i detalj av sin familj eller av självutnämnda moralvaktare. Det sträcker sig från begränsningar av vardagliga val till ett liv under extrem kontroll. Och det här sker även i Huddinge.

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket uppstår för att skydda eller återupprätta en familjs eller släkts heder och sociala anseende. Den upplevda förlusten av heder kan ha stora konsekvenser för familjen, både socialt och ekonomiskt. Rädslan att förlora den kan leda till drastiska våldshandlingar, i värsta fall mord. Våldet sanktioneras av ett kollektiv och utövas ofta av flera personer inklusive kvinnor. *På så sätt skiljer det sig på en väsentlig punkt från annat våld i nära relation.*

Både flickor och pojkar, kvinnor och män kan vara utsatta. Till stor del är dock familjens heder knuten till hur flickor och kvinnor i familjen betar sig och kontrollen av deras sexualitet är central, där föreställningar om oskuld och kyskhets är i fokus. Familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, fritidssysselsättning, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb, giftermål och skilsmässa. Uttryck som är utmärkande för hedersrelaterat våld är bland annat könsstympning, barnäktenskap och tvångs gifte.

Pojkar och män kan utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck om de till exempel inte betar sig enligt en strikt definierad könsroll. Deras livsval kan också vara begränsade, till exempel vad gäller val av partner. Vidare kan även små pojkar tvingas kontrollera sina systrar eller andra kvinnliga släktingar, och unga män ibland även misshandla och till och med döda.

¹ en siffra som ofta citeras är en skattning från 2017 av docent Astrid Schlytter, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet, där cirka 240 000 barn och unga antogs leva under hedersförtryck. Till det tillkommer utsatta vuxna.

Hbtqi-personer är också särskilt utsatta i en hederskontext. Det anses bland annat skamligt att inte passa in i traditionella könsroller. Omvändelseförsök eller tvångsäktenskap med någon av motsatt kön kan ses som åtgärder för att återställa eller skydda hedern.

Även personer med funktionsvariationer är särskilt utsatta. Nyligen har man också uppmärksammat att det tycks finnas ett samband mellan att växa upp i en hederskontext och risken att hamna i gängkriminalitet.

Det är viktigt att alla nivåer av samhället sänder ett glasklart budskap – att kulturella sedvänjor och traditioner aldrig får ges företräde framför grundläggande värderingar om jämlikhet och allas människors rätt att styra sina egna liv. Det handlar om grundläggande fri- och rättigheter, som borde omfatta alla. Ändå vet man att det finns de som i sin profession möter hedersutsatta som tvekar att agera, ofta av missriktad hänsyn. Utsatta har i vissa fall upplevt bemötandet från yrkesverksamma som fördomsfullt eller kränkande, där de bemötts utifrån föreställningar om individens kulturella tillhörighet i stället för utifrån individens behov. *Även på så sätt skiljer det sig från annat våld i nära relation.*

Huddinge kommun har idag en handlingsplan för arbetet mot våld i nära relationer, där hedersrelaterat våld och förtryck ingår. Att Huddinge arbetar med all form av våld i nära relationer är mycket bra. Det finns både likheter och skillnader mellan hedersrelaterat våld och förtryck och annat våld och förtryck i nära relation, men i den befintliga handlingsplanen är det dock endast någon enstaka åtgärd som tydligt handlar om hedersrelaterat våld i den annars gedigna listan. För att kunna möta de som är eller riskerar att bli utsatta på ett säkert och adekvat sätt måste vi se och förstå deras specifika behov. Frågan måste därför prioriteras högre. Mer behöver göras.

Dessutom måste det vara tydligt var politiken står i frågan, så att alla i kommunen som i sin profession möter hedersutsatta känner både stöd i och förväntan på att agera – och därmed ser till att allas fri- och rättigheter tillvaratas på samma sätt, utan relativisering eller tolerans för intoleranta värderingar och traditioner.

Nu kräver Liberalerna ett stopp för hedersförtrycket i Huddinge kommun. Vid sidan av de viktiga lagskärpningar som görs av regeringen vill vi att Huddinge kommun intensifierar arbetet med att motarbeta hedersförtryck. Vi vill att Huddinge kommun ska ligga i framkant när det gäller att förhindra förekomsten av hedersförtryck, där vi reagerar och agerar omedelbart vid minsta tecken på förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunens politiker bör därför fatta ett tydligt inriktningsbeslut om att bekämpa alla former av hedersrelaterat våld och förtryck som sker i kommunen. Därtill behövs en ny, mer ambitiös handlingsplan.

Med anledning av vad som ovan anføres yrkar jag:

- *att* Huddinge kommun ska införa en policy mot hedersrelaterat våld och förtryck,
- *att* Huddinge kommun ska ta fram en ny, mer ambitiös handlingsplan specifikt för arbetet med att förebygga och förhindra hedersrelaterat våld och förtryck,
- *att* Huddinge kommun inför framtagandet av handlingsplanen genomför en kartläggning dels bland Huddinges niondeklassare om förekomsten av hedersvåld och förtryck, dels bland de anställda som möter barn och unga om i vilken utsträckning de möter hedersrelaterad problematik och vilka behov av stöd de har, samt
- *att* Huddinge kommun inventerar antalet barn som förts bort eller som riskerar att föras utomlands.

För Liberalerna

Martina Nyman